

حوکمی بابته تی ئیحتیات کردن له ئیمساک و رۆژو شکاندن (إفتار)

له بنهما گه وره کانی فیهی ئیسلامیه ئه وهی که شافعییه کان پیشیان پی به ستاوه ئه وهیه (بی گومانی به گومان لاناچیته)^(۱) ئه مهش وهک شیخ الإسلام محی الدین النووی ده فه رمو یته : هه موو شته کان فه رمان به مانه وه یان ده کریته له سه ر بنه مای خویان ، تا وهکو پیچه وانه ی بنه مایه رون ده بیته وه و بیگومان ده کرین گومان که وتنه سه ری نا کاوی هیچ زه ره ری نییه^(۲)، دواتر ئه م زانا به ریژه ده فه رموی : مه زه بی ئیمه و زۆربه ی زانایانی پی شو (سلف) و سه رده م له مو سلمانان له سه ر ئه م رایه ن ، به به لگه ی قورئان^(۳) و سونه ت^(۴) و ماقول، به م شیوه عه قل و فه رمان ئه دات که بی گومانی به هیژتره له گومان، و فه رموو یانه : (ئه گه ر گومانی بوو له به یانی دانی ره مه زان واجب نییه له سه ری که خوی له خوادن و خواردنه وه بگی ریته تا وهک بی گومان ده بیته)^(۵) یان ئه گه ر (گومانی بوو له خۆر ئاوا بوون و بانگی ئیواره ، رۆژی ناشکی بی تا وهک و بی گومان ده بی له خۆر ئاوا بوون) له به ر ئه وه ی بنه ما له یه کمیان مانه وه ی شه وه و به یانی نه دانه و له هی دو وه میش مانه وه ی رۆژه ، به لأم هه ر وهک زانایانی فیهی فه رمو یانه : خۆپاراستن (الورع) نا دیار یه و ئاشکرایه ئه ویش ئه وه یه (ئیحتیات کردنه وهک بکه و یته ناو کاریکی به ره به ست کراو یان وازه ییان کاریکی فه رمان پیکراو له کاتی گومان بوون)^(۶) ئه مهش به لگه یه له لایه ن جه مهوری زانایانی فیهی له حه نه فیان و شافعیان و مالیکیان و حه نبه لیان ،^(۷) له سه ر ئه م بنه مایه زانایانی مالیکی و هی تریش زیاتر توندیان کردو وه ئه ویش وهک (سد الذرائع) ده رگه داخستن له روی به هانه کان هه روه ها ره چاوی نا کوکی زانایان، ئه م دوانه ش هه ردوکیان جو ریکن له ئیحتیات ئیمامی حه ره مه یان جو وه ینی له شافعیان ده فه رموی (ئیحتیات زۆر ریگ و جوانه به رامبه ر کار دروستی شه ریعه)^(۸) هه روه ها

۱ - الفقه والمتفقه لأبی بكر البغدادی: ۱/۵۲۱، كشف الأسرار للبودی: ۳/۸۷، العدة لأبی یعلی الفراء: ۴/۱۲۶۷، الأشباه والنظائر لابن نجم: ۱/۴۷.

۲ - شرح النووی علی صحیح مسلم: ۴/۴۹.

۳ - من الكتاب قوله تعالى (إن الظن لا یغنی من الحق شیئا) یونس ۳۶.

۴ - من ذلك حدیث الصحیحین: أن الرجل یخجل انه یجد الشئ فی الصلاة ... الله عنها.

۵ - المنثور فی القواعد الفقهیه للبدال الزرکشی: ۱/۳۲۰، حاشیه العطار علی شرح جلال: ۲/۳۸۹.

۶ - حرم العبارة وقوفهم العمل بالأحوط أولى متطردة فی كتب الفقهاء وخصوصا الشافعية. روضة الطالبین للنووی: ۶/۴۲۴، اعانة الطالبین: ۴/۱۹۰ حاشیه علی شرح الجلال علی المنهاج: ۲/۷۹.

۷ - عرفه القرانی بانه (عبارة عن ترك مالا بأس ب حذرا محابه باس ، الفروق للقرافی: ۴/۳۶۸.

۸ - العمل الإحتیاط فی الفقه الإسلامی للشیخ منیب شاکر: ص ۴۸ وما بعدها.

إتحاد
علماء الدين الإسلامي في كردستان
المكتب التنفيذي
اللجنة العليا للإفتاء

یه کییتی
زانایانی نایینی ئیسلامی کوردستان
مه کته بی ته نفیزی
لیژنه ی بالای فهتوا

ئیمامی سه رخه سیش له حه نه فیان فه رمویه تی (ئیحتیات کردن بنه مایه له شهرع)^(۹) ههروه ها زانا نه بو ئیسه قی شاتی له مالکیان پرسی ده فه رموی : (شه ریعت بنه مای له سه ر ئیحتیات دامه زراوه ، کارکردن به کاری بی گومانی و یه کلاکراوه و ئازادبوون له م کارانه ی گومانیان تیایه نه وه ک توشی کاری بی تی یان ریگایه ک سه ر بکیشی بو تی کچوون^(۱۰) هه ر له بابه تی ئیحتیاته که زانایان مؤله تی یه ک شایه دیان داوه بو بینینی مانگی ره مه زان به لام بو بینینی کو تایی ره مه زان و جه زن ده بی دوو شایه د شایه دی بده ن^(۱۱) ، له سه ر ئه م بنه مایه راده سپیرین و ئاموژگاری ده که بین ئیحتیات و خو پاراستن له کاری گومانای کاریکی باشه ، به به لگه ی ئه وه ی خو پاراستن له گومانه کان ده ربازبوونی ئه ستو یه له گه ل ناین له گومان ، له سه حیه بین ئه م فه رمووده یه که نوعمانی کوری به شیر ده گریته وه خوای لی رازی بی تی (الحلال بین والحرام بین)^(۱۲) .

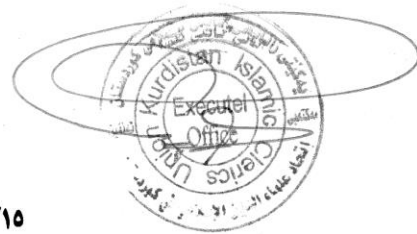
ئه م ئیحتیاته ش هه موو ئیش و کارهکانی ناین ده گریته وه ، به تایبه تیش کاتهکانی رۆژو ، موسلمان پیویسته له سه ر پاش خو ر ئاوابوون خو ی بگری تا وه کو گومانی نامینی .
ئاگاداری له یه که میان کاریکی باشه له بهر ئه وه ی ئه م نایه ته به گشتیه که ده فه رموی (و ذکر فإن الذکر تنفع المؤمنین)^(۱۳) به مانای ئاموژگاریان بکه و بیران بخره وه چونکه به راستی ئاموژگاری سوود ئه گه یینی به پرواداران ... خوای گه وره یارمه تی ده ربی بو سه رکه وتن .

وصلی الله علی سیدنا محمد وعلی آله وصحبه أجمعین .

لیژنه ی بالای فهتوا

یه کییتی زانایانی نایینی ئیسلامی کوردستان

۲۰۱۸/۵/۱۵ زاینی - ۲۹ شه عبانی ۱۴۳۹ کۆچی

۹ - البرهان في اصول الفقه للجويني : ۷۷۹/۲ .

۱۰ - اصول السرخسی : ۲۳/۲ .

۱۱ - الموافقات للشاطبي : ۲۷۶/۲ .

۱۲ - الأم للإمام الشافعي كتاب الصيام: ۱۰۳/۲ ، شرح شمس الدين الزركشي الحنبلي على مختصر الخرقى: ۶۲۸/۲ ، نهاية المطلب للجويني : ۱۲/۴ .

۱۳ - صحيح البخاري: ۳۵۳ برقم ۲۰۵۱ وصحيح مسلم ۱۲۱۹/۳ برقم ۱۵۹۹ .